

DĖL DK 214 STRAIPSNIO TAIKYMO

Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos (toliau – VDI) Teisės skyriaus specialistai susipažino Jūsų paklausimu ir vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnio 20 punkto suteikta teise konsultuoja darbo įstatymų vykdymo klausimais.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau vadinama – DK) 214 straipsnis nustato, kad darbuotojams, auginantiems neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų arba du vaikus iki dvylikos metų, suteikiama viena papildoma poilsio diena per mėnesį (arba sutrumpinamas darbo laikas dviem valandomis per savaitę), o auginantiems tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų, – dvi dienos per mėnesį (arba atitinkamai sutrumpinamas darbo laikas keturiomis valandomis per savaitę), mokant darbuotojui jo vidutinį darbo užmokestį. Darbuotojų, dirbančių ilgesnėmis negu aštuonios darbo valandos pamainomis, prašymu šis papildomas poilsio laikas gali būti sumuojamas kas trys mėnesiai.

Atsižvelgiant į tai, kad DK 214 str. nekonkretina asmenų rato, kurie galėtų pasinaudoti šia teise, tačiau nurodo požymį, kuriuo remiantis yra taikoma minima garantija asmeniui, t. y. darbuotojas *turi auginti* neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, du vaikus iki dvylikos metų, arba tris ir daugiau vaikų iki dvylikos metų, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 2 ir 6 dalyse yra įtvirtinta valstybės konstitucinė pareiga saugoti ir globoti vaikystę, bei užtikrinti vaikų, kaip ypatingosios visuomenės grupės, teises ir interesus. Tėvų teisė ir pareiga - auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti.

Tėvų teisių ir pareigų turinys vaikams yra konkretinamas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – CK): CK 3.155 straipsnyje yra nustatyta, kad tėvai turi teisę ir pareigą dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, rūpintis jų sveikata, išlaikyti juos, atsižvelgdami į jų fizinę ir protinę būklę sudaryti palankias sąlygas visapusiškai ir harmoningai vystytis, kad vaikas būtų parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje. Remiantis CK 3.227 str., įvaikinimu panaikinamos tėvų ir vaikų bei jų giminaičių pagal kilmę tarpusavio asmeninės ir turtinės teisės bei pareigos ir sukuriama įtėviams bei jų giminaičiams ir įvaikiams bei jų palikuonims tarpusavio asmeninės ir turtinės teisės bei pareigos kaip giminaičiams pagal kilmę. Tuo atveju, jei vaiko tėvai negali pasirūpinti savo vaikais, įstatymų nustatyta tvarka jiems (vaikams) yra skiriama globa (rūpyba), ir šiuo atveju tėvų teises ir pareigas vykdo paskirti globėjai (rūpintojai). Minimų asmenų teisių ir pareigų turinys yra nustatytas CK 3.271-3.272 straipsniuose.

Iš aukščiau nurodytų nuostatų, darytina išvada, kad teisę ir pareigą auginti vaiką turi jo tėvai (įtėviai), o jiems nesant – įstatymo nustatyta tvarka paskirti globėjai (rūpintojai).

Vadovaujantis išdėstytu, Jūsų paklausime minimoje situacijoje (*sutuoktiniai gyvena kartu ir turi (augina) vieną bendrą vaiką iki 12 metų, kartu su jais gyvena ir sutuoktinės du vaikai iki 12 metų, o sutuoktinis turi vieną vaiką, kuris gyvena su motina*), pažymėtina, kad vien tai, jog darbuotojas gyvena kartu su sutuoktine bei jos dviem vaikais iki 12 metų, nesuteikia jam teisės į DK 214 str. nustatytą papildomo poilsio laiką, kaip auginančiam tris vaikus iki dvylikos metų. DK 214 str. taikymui minėto asmens atžvilgiu be fakto, paliudijančio sutuoktinės vaikų gyvenimą kartu su juo, reikšmingas šiam asmeniui CK nustatytų teisių ir pareigų sutuoktinės vaikų atžvilgiu buvimas (pvz., sutuoktinės vaikų įvaikinimas; asmens paskyrimas šių vaikų globėju (rūpintoju)).

Pažymime, kad dėl klausimų, susijusių su neapmokestinamo pajamų dydžio taikymu, turėtumėte kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją.

Valstybinės darbo inspekcijos Teisės skyriaus specialistų nuomonė teismams neprivaloma.

Primename, kad konsultacijas darbo įstatymų vykdymo klausimais galite rasti Valstybinės darbo inspekcijos interneto svetainėje adresu www.vdi.lt skiltyje „Klausimai“.

Teisės skyriaus vyr. darbo inspektorius

Medardas Trimonis